

1876. évi XXXIII. törvénycikk

némely törvényhatóság területének szabályozásáról és az ezzel kapcsolatos intézkedésekről¹

I. FEJEZET

A területi szabályozásról

1. § Az alább megnevezett megyék, kerületek, székek és vidékek területe szabályoztatván, az eddig ott fennállott törvényhatóságok helyett a következő megyék alakíttatnak:

1. *Egyesült Besztercze-Naszód megye.*

Ezt képezik:

- a) egész Besztercze-vidéke, beleértve Beszterczét;
- b) Naszód-vidéke, kivéven ennek azon darabját, mely Torda megyében fekszik;
- c) Doboka megyének azon részei, melyek Besztercze-vidék két része között, valamint Besztercze- és Naszód-vidéke között terülnek el;
- d) Belső-Szolnok megyének Besztercze- és Naszód-vidékek közé benyúló része.

Székhelye: Besztercze.

2. *Egyesült Szolnok-Doboka megye.*

Ezt képezik:

- a) Belső-Szolnok megye azon részén kívül, mely belőle az egyesült Besztercze-Naszód megyéhez csatoltatik;
- b) Doboka megye, kivéven az egyesült Besztercze-Naszód megyéhez, a Szilágy megyéhez, valamint a Kolozs megyéhez csatolt részeit;
- c) Kővár-vidékéből a Belső-Szolnokkal határos részek;
- d) Szamosújvár;
- e) Szék.

Székhelye: Deés.

Kővár-vidékének az egyesült Szolnok-Doboka megyéhez csatolt részeken felül maradó községei Szatmár megyéhez csatoltatnak.

3. *Szilágy megye.*

Ezt képezik:

- a) Közép-Szolnok megye;
- b) Kraszna megye;
- c) Doboka megyének a Szilágygyal határos régi egregi járása;
- d) Zilah.

Székhelye: Zilah.

4. *Kolozs megye.*

Ezt képezik:

- a) az eddigi Kolozs megye, kivéven azon helységeket, melyek az 5. és 6. pont, illetőleg az 5. § értelmében az egyesült Maros-Torda megyéhez, vagy az egyesült Torda-Aranyos megyéhez csatoltatnak;

- b) Doboka megyének Kolozs megye határa hosszában elnyúló része Hidalmástól Gyekéig,

- c) Kolozs.

Székhelye: Kolozsvár.

5. *Egyesült Torda-Aranyos megye.*

¹ Szentesítve: 1876. VI. 19. Kihirdetve: az országgyűlés mindkét házában 1876. VI. 20.

Ezt képezik;

- a) Torda megye alsó kerülete;
- b) Aranyos-szék;
- c) Alsó-Fehér megyéből az Aranyos vize mente;
- d) Kolozs megyéből a 4. pont szerint ide csatolandó helységek.

Székhelye: Torda.

6. *Egyesült Maros-Torda megye.*

Ezt képezik:

- a) Torda megye felső kerülete;
- b) Maros-szék;
- c) Kolozs megyének a 4. pont szerint hozzá csatolandó községei;
- d) Naszód-vidékének Torda megye felső kerületében fekvő része;
- e) Szászrégen.

Székhelye: Maros-Vásárhely.

7. *Csik megye.*

Ezt képezik:

- a) Csik-szék;
- b) Csik-Szereda;

Székhelye: Csik-Szereda.

8. *Udvarhely megye.*

Ezt képezik:

- a) Udvarhely-szék;
- b) Székely-Udvarhely;
- c) Oláhfalú;
- d) Küküllő és Felső-Fejér megyék, valamint Segesvár és Kóhalomszékeknek az udvarhelyszéki határszéllel területi összefüggésben levő némely községei, melyeknek beosztását, illetőleg a határok megállapítását a belügyminister az ezen törvénycikk 5. §-ában megállapított módon és feltétel mellett veszi eszközlésbe.

Székhelye: Székely-Udvarhely.

9. *Kis-Küküllő megye.*

Ezt képezik:

- a) Küküllő megye;
- b) Medgyes-széknek Küküllő megyében fekvő vagy abba benyuló részei;
- c) Erzsébetváros.

Székhelye: Erzsébetváros.

10. *Alsó-Fejér megye.*

Ezt képezik:

- a) Alsó-Fejér megye, az egyesült Torda-Aranyos megyéhez csatolandó Aranyos folyó völgye, továbbá a Királyföldön fekvő két része, valamint Mág és Szecsell helységek kivételével,
- b) Gyulafehérvár;
- c) Abrudbánya;
- d) Vizakna.

Székhelye: Nagy-Enyed.

11. *Hunyad megye.*

Ezt képezik:

- a) Hunyad megye,
- b) Szászváros-szék Szászvárossal együtt;
- c) Zaránd megye kőrösbányai és brádi járásai és n. -halmágyi járásának némely községei;
- d) Vajda-Hunyad;
- e) Hátszeg.

Székhelye: Déva.

Zaránd megyének fenmaradó része Arad megyéhez csatoltatik.

12. *Nagy-Küküllő megye.*

Ezt képezik:

- a) Kőhalom-szék;
b) Segesvár-szék jelenlegi kiterjedésében, Segesvárt is oda értve;
c) Nagy-Sink-szék;
d) Medgyes-szék jelenlegi kiterjedésében Medgyessel együtt, kivéven azonban Medgyesszék azon részeit, melyek Kis-Küküllő megyéhez csatoltatnak;
e) Felső-Fejér megyének mindazon részei, melyek Háromszék-, Fogaras- vagy Szeben megyékhez nem csatoltatnak;
f) Ujegyház-széknek az ezen területben fekvő része.

Székhelye: Segesvár.

13. *Fogaras megye.*

Ezt képezik:

- a) Fogaras vidéke;
b) Felső-Fejér megyéből Galacz, Rukkor, Oláh-Újfalú, Oláh-Tyukos Gaimár), továbbá Földvár és Kolun helységek;

c) Fogaras.

Székhelye: Fogaras.

14. *Szeben megye.*

Ezt képezik:

- a) Szeben-szék jelenlegi kiterjedésében, beleértve Nagy-Szebent is;
b) Szász-Sebes-szék és város;
c) Szerdahely-szék;
d) Ujegyház-szék, a Nagy-Küküllőhöz csatolt rész kivételével;
e) Alsó-Fejér megyének azon két része, mely a Királyföldben fekszik, valamint Mág és Szecsell helységek; (10) f) Felső-Fejér megyének azon két része, mely Szeben-szék és Ujegyház-szék között fekszik.

Székhelye: Nagy-Szeben.

15. *Háromszék megye.*

Ezt képezik:

- a) Három-szék;
b) Felső-Fejér megyének Három-szék és Brassó-vidék között fekvő két, Három-szék és Csik-szék között fekvő egy darabja;

c) Sepsi-Szent-György, Kézdi-Vásárhely, Ilyefalva és Bereczk.

Székhelye: Sepsi-Szent-György.

16. *Brassó megye.*

Ezt képezi:

Brassó vidéke, Brassóval együtt.

Székhelye: Brassó.

17. *Jász-Nagykun-Szolnok megye.*

Ezt képezik:

- a) a Jászság;
b) a Nagy-Kunság;
c) Heves és Külső-Szolnok megyéknek a Tisza folyó bal partján fekvő területe, kivéven az egrai törvényszékhez tartozó Tisza-Füred, T. -Igar, T. -Örvény, T. -Szöllős, T. -Örs és Nagy-Iván községeket, melyek Heves megyében meghagyatnak. Továbbá a Tisza jobb partján Pély község határától délre fekvő része.

Székhelye: Szolnok.

18. *Heves megye.*

Ezt képezi:

Heves és Külső-Szolnok megyének fenmaradt része.

Székhelye: Eger.

19. *Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun megye.*

Ezt képezi:

- a) Pest, Pilis és Solt t. e. megyék, János-hida község kivételével, mely Jász-Nagykun-Szolnok megyéhez csatoltatik;

b) a Kis-Kunság, valamint a Jászkun-kerületnek részint Pest megye, részint a Kis-Kunság területén fekvő községei és pusztái, kivéve Dorozsma községet, mely Csongrád megyébe bekebeleztetik.

Székhelye: Budapest.

20. *Hajdu-megye.*

Ezt képezik:

a) Nánás, Dorogh, Böszörmény, Hadház, Szoboszló és Vámos-Pércs hajdu városok;

b) Szabolcs megyéből Csege, Balmaz-Ujváros, Téglás, Egyek, Nádudvar, Püspök-Ladány, Szovát, Tetétlen és Földes községek;

c) Bihar megyéből: Kaba, Mike-Pércs és Sámson községek.

Székhelye: Debreczen.

Sáp és Érkenéz szabolcsmegyei községek Bihar megyéhez csatoltatnak.

21. *Szabolcs megye.*

Ezt képezi:

Szabolcs megyének fenmaradt része.

Székhelye: Nyíregyháza.

22. *A szepesi XVI városi kerület Szepes megyébe kebeleztetik.*

Székhelye: Lőcse.

23. *A nagyikindai kerület Torontál megyébe kebeleztetik.*

Székhelye: N. -Becskerek.

24. Fehértemplom (város) Temes megyéhez csatoltatik a volt határőrvidéknek Krassó megyébe kebelezett azon községeivel együtt, a melyekre nézve ez a helyes területi beosztás szempontjából a fentebbi intézkedés folytán szükségessé válik.

2. § A némely városi törvényhatóságok megszüntetéséről szóló törvénycikk 4-ik §-ának a vagyonkezelésre vonatkozó intézkedései, úgy a XVI szepesi városra, mint a volt Királyföldön fekvő 7 királyi városra, jelesen N.-Szeben, Brassó, Besztercze, Segesvár, Szászváros, Medgyes és Szászsebes városokra is kiterjesztetnek.

Utóbbiakra ezen kívül a most említett törvénycikk 5-dik §-ban foglalt rendelkezés is alkalmaztatik.

3. § Azon községek és puszták, melyek saját törvényhatóságuk területétől elszakítva, idegen törvényhatóságok területében fekszenek és melyekről a fentebbiek nem rendelkeznek, azon törvényhatóságokba kebeleztetnek, melyeknek területén fekszenek, névszerint:

a) Sellye és Okorág, somogymegyei községek Baranya megyébe;

b) Piszke és Lábatlan, komárommegyei községek Esztergom megyébe;

c) Monostor és Alattyán, hevesmegyei községek, valamint Kerekudvar pusztája Jász-Nagykun-Szolnok megyébe kebeleztetnek;

d) Dévaványa és Tótkomlós községek hová csatoltatása iránt az érdekelt törvényhatóságok és községek meghallgatásával, az 5. § értelmében a belügyminister fog határozni.

4. § A Debreczen sz. kir. város tulajdonához tartozó és vele területi összefüggésben álló puszták, ugymint: Elep pusztája a Kis- és Nagy-Álomzuggal és a Kösélyszegeggel, továbbá Ohát, Zán, Mátá, Kis-Hegyes puszták, valamint a nagyhegyesi, macsi, monostori, pallagi és zeleméri pusztarészek, végre Ebes, Szepes, Pacz, Fancsika, Bánk és Haláp puszták, Debreczen sz. kir. város hatósága alá helyeztetnek.

5. § Az 1. §-ban megállapított területi beosztás alapján az egyes törvényhatóságok határait az érdekeltek meghallgatása után a belügyminister állapítja meg.

E megállapításban intézkedhetik a határok közelében eső községeknek az 1. §-ban megállapított törvényhatóságoknak egyikéből a másikba áttétele iránt is.

Eljárásáról a törvényhatóságok véglegesen megállapított területének törvénybe iktathatása céljából a törvényhozásnak még ezen év folyamán jelentést tesz.

II. FEJEZET

A területi kiigazítás folytán egyesített vagy több részre osztott törvényhatóságok vagyonáról

6. § Az egész területre nézve egyesített eddigi megyék (kerületek, székek, vidékek) minden ingó vagy ingatlan vagyona fölött, a mennyiben az tisztán közigazgatási célokra fordított, az egyesített törvényhatóságok egyeteme rendelkezik.

Az ily vagyon jövedelme ezentúl is a közigazgatási költségek fedezésére fordíttatik, de azon rész javára számíttatik be, melynek eddigi tulajdonát képezte.

Kivételt csupán azon, eddig is közigazgatási célokra használt épületek és azok felszerelvényei képeznek, melyek közigazgatási célokra az egyesült törvényhatóságoknak is szükségesek.

Az ily épületek az egyesült törvényhatóság köztulajdonává lesznek.

7. § Ha valamely eddigi törvényhatóság többfelé osztatik, annak közigazgatási célokra szükségesek, azon megye tulajdonába mennek át, melynek területébe esnek. Ellenkező esetben a telkek és épületek értéke, valamint minden egyéb, eddig is közigazgatás célokra használt ingó vagy ingatlan birtok a szétválasztott részek között aránylagosan felosztandó és ezentúl is közigazgatási célokra fordítandó ugyan, de csakis a jogos tulajdonosok javára.

8. § Ha a 6-ik és 7-ik §-ok eseteiben az egyik rész oly épületek birtokában van, a melyek a törvényhatóság székhelyén előálló szükségletnek megfelelnek, de a székhely áthelyezése miatt feleslegessé válnak és az ezen törvény 1-ső szakaszában megjelelt székhelyen, a törvényhatósági központi hivatalok elhelyezése egészen új építkezést tesz szükségessé, az iránt, hogy az ezen törvény értelmében alakított megye minden része tartozik-e és ha igen, minő arányban az építési költségekhez járulni, a 10-ik § 2-ik és 3-ik bekezdésében meghatározott módon alakítandó bizottság dönt.

A bizottság határozata 15 nap alatt a belügyministerhez felebbezhető, ki ezen esetekben a felebbezés vételétől számított 40 nap alatt végérvényesen határoz.

A belügyminister, ha szükségét látja, a helyszínén vizsgálatot is rendelhet el, melynek költségeit a vesztes fél viseli.

9. § Oly vagyon, mely nem közigazgatási, hanem más különös célokra fordított, ezentúl is kizárólag ezen különös rendeltetésre s az eddigi tulajdonos javára fordítandó. Az ily vagyon kezelése módját a jelen törvény értelmében megalakult törvényhatóság a belügyminister jóváhagyásával alkotandó szabályrendelet által határozza meg.

A vagyon kezelése minden esetben a belügyminister felügyelete alatt történik.

10. § Ha a 6-ik, 7-ik és 9-ik §-ban tárgyalt vagyon természete, felosztása vagy egyesítésére nézve, az egyesített vagy többfelé osztott eddigi törvényhatóságok között egyezés nem jönne létre, a vitás kérdésnek az idézett §-ok rendelkezése szerint eldöntése közigazgatási uton kísérlendő meg.

E célra vegyes bizottság alakítandó, melyben, ha egész törvényhatóságok egyesítették, mindenik érdekelt törvényhatóság két-két taggal képviselteti magát, ha azonban szétdarabolt részek egyesítették, vagy egész eddigi törvényhatósághoz vagy törvényhatóságokhoz csatoltatnak más-más törvényhatóság részei, a vegyes bizottság tagjai számát az érdekeltek részére a belügyminister határozza meg aránylagosan, de mindenestre úgy, hogy a legkisebb rész érdeke is legalább egy tag által legyen képviselve.

Ezen bizottság tagjait az illető területen lakó törvényhatósági bizottsági tagok választják meg, elnökét pedig a belügyminister nevezi ki, de az elnök a vegyes bizottság tagjai közül nem nevezhető.

11. § A bizottság határozata ellen a belügyministerhez a határozat kihirdetésétől számított 15 nap alatt felebbezésnek van helye.

A belügyminister a felebbezés vételétől számított 40 nap alatt határoz. A határozatában meg nem nyugvó fél az ügyet a rendes birói utra viheti, mi azonban a határozat végrehajtását nem gátolja.

12. § Az előző § esetében a közigazgatási uton elért végérvényes határozat ellen birtokon kívül indított perben az egyes részeket azon törvényhatóság tiszti ügyésze képviseli, a melyhez azok a területi kiigazítás után tartoznak.

Ha azonban a per két vagy több egymással egyesített, ezelőtt különálló törvényhatóság tagjai közt indittatik meg, a jogi képviselteséről azon bizottsági tagok gondoskodnak, kik az illető, eddig különállott törvényhatóság bizottságának tagjai voltak.

Ezen esetben mindenik fél bizottsági tagjai a főispán által a kereset beadásáról vett értesítéstől számított 15 nap alatt a jogi képviselő megválasztása végett összehivatnak.

Ezen esetekben arról, hogy a per megindittatott, illetőleg a keresetlevél beadatott, az illetékes törvényszék elnöke az illető főispánt 3 nap alatt értesíteni köteles.

III. FEJEZET

Az új törvényhatóságok bizottságáról és az azokban eszközendő tisztujtásról

13. § Az egyesített törvényhatóságokban ideiglenesen az eddig különállott egyes törvényhatóságok bizottsági tagjai képezik az új megye bizottságát.

14. § Ha több törvényhatóságokból vagy több törvényhatóság egyes részeiből alakul valamelyik új megye, a részek kerületeiben lakó eddigi bizottsági tagok lépnek be ideiglenesen az újból alakított megye bizottságába.

15. § Az új alakulás végleges rendezéseig kivételesen megengedtetik, hogy a 13. és 14. §-okban foglalt intézkedés folytán, a bizottsági tagok száma 600-nál több vagy 120-nál kevesebb legyen.

16. § Az 1874:XLII. törvénycikk értelmében megtartandó általános tisztujtás előtt, a megyei bizottság az 1. § rendelkezései által érintett megyékben újra alakítandó.

Kivételt képeznek ezen szabály alól Arad, Bihar, Csongrád és Szatmár megyék, a melyekben épen úgy, mint a 3. § rendelkezései által érintett megyékben is, a 13. és 14. §-ok rendelkezésének elég tétetvén, a tőlük elvett vagy a hozzájuk csatolt egyes községek csak annyiban veendő figyelembe, a mennyiben ez által azon feltételek, a melyek mellett az 1870:XLII. tc. 25. §-a értelmében a választókerületek alakítandók, változást szenvednek: - különben a bizottság további kiegészítése, illetőleg megújítása az 1870:XLII. tc. értelmében épen úgy történik, mint azon törvényhatóságokban, melyeknek területe jelen törvény által nem érintetik.

17. § A bizottságok ujjaalakítása (18. §) az 1870:XLII. törvénycikknek az első alakulást szabályozó rendelkezései szerint eszközendő.

Torda-Aranyos, Maros-Torda és Háromszék megyét illetőleg azonban az idézett 1870. évi XLII. törvénycikk 25. és 26. § rendelkezései oda módosítatnak, hogy ezen törvényhatóságokban a kerületek és az egyes kerületekben a választandó bizottsági tagok száma nem a választásra jogosítottak száma, hanem a népesség aránya szerint fognak megállapítani.

18. § A megyei bizottság újra-alakítása céljából a belügyminister felszólítására az érdekelt törvényhatóságok (16., 17. §) a kitűzött határidőben ülést tartanak, melyben a szükséges intézkedéseket megteszik.

19. § A központi és járási tisztviselők, valamint a segéd- és kezelő-személyzet az 1870. évi XLII. törvénycikk értelmében eszközendő általános tisztujtásig állomásaikon maradnak; kivéven, ha ez által a tisztviselők száma a kellő, illetőleg törvényszerű létszámot túlhaladná, mely esetben a hivatalban fiatalabbak lemondottaknak tekintetnek.

Ha ellenben ezen elv szerint az ujja-alakított törvényhatóság területén a tisztviselők kellő számmal nem lennének meg vagy valamely tisztviselő lakását az ujja-alakított megye területére áttenni nem akarná, az ily állomások az általános tisztujtásig főispáni helyettesítés által töltetnek be.

20. § Ha ezen intézkedések következtében, vagy az új választásoknál oly tisztviselő marad ki hivatalából, kinek hivatala állandó volt vagy kinek azon törvényhatóságban, melyhez eddig tartozott, az ott fennállott szabály vagy gyakorlat szerint, nyugdíjra volt igénye, az önhibáján kívüli hivatalvesztés folytán felmerülő, avagy a nyugdíj iránti igényét az előbbi törvényhatóság különleges jövedelmeire érvényesítheti.

Az ily igények felett, a szóban levő különleges jövedelmek birtokosainak meghallgatásával, első sorban az újonnan alakult törvényhatóság közgyűlése határoz.

Ezen határozat 15 nap alatt a belügyministerhez felebbezhető, ki annak folytán 40 nap alatt végérvényesen dönt.

21. § Ha a 19. § értelmében oly tisztviselők, illetőleg a segéd- vagy kezelő-személyzet oly tagjai maradnak hivatal nélkül, kikre az előző szakasz rendelkezése nem alkalmazható és a kik fizetésüket eddig az állami költségvetésben megszavazott s a belügyminister által az illető törvényhatóság részére utalványozott összegből nyerték, igényt támaszthatnak arra, hogy részükre ugyanazon alapból egy évi fizetésök utalványoztassék.

Az év eddigi hivataluk megszűnésének napjától számítandó, de az 1877. év végénél tovább semmi esetben sem terjedhet.

Az ily igények azon törvényhatóság által, melyben az illetők laknak, a belügyministerhez véleményes jelentés mellett a minister által kitűzendő határidőn belül felterjesztendő, ki felettük a felterjesztés vételének napjától számított 40 nap alatt határoz.

Oly választott tisztviselőktől, kik az 1870:XLII. tc. értelmében az 1877. évben eszközendő általános tisztújítás alkalmával új választás alá esnek, a belügyminister megkivánhatja, hogy addig, míg a fizetést huzzák, eddigi működésük területén és eddigi hivatásuknak megfelelő, vagy azzal rokon munkakörben működésüket folytassák.

Azok, kik ezt netalán megtagadnák, épen úgy, mint azok, kik időközben más, az államkincstár által fizetett díjazásban részesülnek, az egy évi fizetéshez való jogosultságot, és pedig utóbbiak újabb fizetésük folyóvá tételének napjától elvesztik.

22. § Addig, míg az újonnan alakult megyék bizottsága (13-14. §-ok) meg nem alakul és a tisztviselők iránt az intézkedés a 19. § értelmében meg nem történt, az eddigi megyék, székek, vidékek és kerületek jelenlegi bizottsága és tiszti kara működését folytatni tartozik.

23. § A törvényhatóságok területének fentebb megállapított beosztása által, az azokra, illetőleg azok egyes részeire nézve hatályban levő igazságszolgáltatásra vonatkozó törvények, rendeletek és szabályok további fennállása nem érintetik, és az iránt, hogy az igazságszolgáltatás rájuk vonatkozólag ezen elv épségben tartásával miként eszközöltessék, az igazságügyminister rendeleti úton intézkedik.

24. § A levéltárak és egyéb iratok szétszótása és átadása iránt a belügyminister rendeleti úton intézkedik.

25. § Jelen törvény kihirdetése után azonnal életbelép, de végrehajtása módozatainak, s az erre szükséges időnek meghatározásával, valamint általában az ezen célból szükséges utasítások kiadásával a belügyminister, a 23. §-t illetőleg az igazságügyminister bizatik meg.

TARTALOMJEGYZÉK

1876. évi XXXIII. törvénycikk	1
némely törvényhatóság területének szabályozásáról és az ezzel kapcsolatos intézkedésekről	1
I. FEJEZET	1
A területi szabályozásról	1
II. FEJEZET	4
A területi kiigazítás folytán egyesített vagy több részre osztott törvényhatóságok vagyonáról	5
III. FEJEZET	6
Az új törvényhatóságok bizottságáról és az azokban eszközlendő tisztujtásról	6